

ПРАЦЮЄМО У РЕЖИМІ ОНЛАЙН

Навчання має початок, але не має завершення, бо воно продовжується завжди, в усіх і в усьому. І лише в залежності від соціально-історичних умов змінюються його форми, засоби і методи. Ускладнені соціальні умови відповідним чином ускладнюють здійснення науково-педагогічної та навчально-виховної роботи. Тому, враховуючи особливості сучасного стану суспільства, керівництво освітньої галузі прийняло рішення про перехід до дистанційних форм навчання. У зв'язку з оголошенням в Україні загальнонаціональних обмежувальних заходів, зумовлених епідеміологічною ситуацією, для максимального уникнення особистих контактів між учасниками освітнього процесу та з метою запобігання поширенню коронавірусної інфекції навчальні заклади ввійшли у режим застосування дистанційних форм навчання.

Рішеннями ректорату та кафедр академії передбачені та реалізуються заходи із забезпечення максимальної взаємодії між викладачами та студентами за допомогою дистанційних комунікаційних технологій, зокрема з використанням освітньої платформи Moodle, офіційного веб-сайту академії, соціальних мереж (Facebook), програм передачі медіа-даних (Viber) та інших електронних ресурсів і програм. Враховано, що й у такому режимі буде забезпечене повноцінне виконання всіх розділів навчального плану (навчальна, методична, наукова, організаційна його складові).

Незважаючи на ускладнені карантинні умови здійснення навчального процесу, науково-педагогічні працівники кафедр забезпечили постійну дистанційну взаємодію зі студентами денної форми навчання згідно з тижневим розкладом навчальних занять, карток академічного навантаження та робочих програм навчальних дисциплін і своєчасно виконують навчальні програми через асинхронний і синхронний алгоритми дистанційної взаємодії зі здобувачами вищої освіти з допомогою електронних сервісів і веб-ресурсів. Наші викладачі та студенти успішно використовують освітню платформу Moodle, за допомогою якої створюється повноцінне навчальне середовище онлайн-формату.

Окрім цього, використовується система Google Classroom – безкоштовний сервіс, який прискорює обмін інформацією між учасниками освітнього процесу за допомогою найпопулярніших її можливостей: пошти, документів, банку даних. Звертаються викладачі і до сервісів проведення відеоконференцій, різних систем відозв'язку (Skype), соціальних мереж (Facebook, Instagram, Twitter), до програм передачі медіа-даних (Wiber).

Викладачі кафедр дотримуються відповідного алгоритму організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання: асинхронного режиму у форматі пошти, блогів, соцмереж, відео- та аудіоподкастів, онлайн-тестування, що забезпечують взаємодію між суб'єктами навчання із затримкою в часі, та синхронного режиму, який дозволяє комунікацію між учасниками освітнього процесу, що перебувають у вебсередовищі одночасно. Запроваджені щотижнева електронна форма звітності роботи викладачів з організації та проведення дистанційного навчання студентів.

Піонерами у застосуванні інноваційних технологій онлайн-навчання стали науковці кафедри іноземних мов і методики їх викладання (завідувач – доцент Наталія Воронцова), які попередньо провели робоче засідання в онлайн-режимі на платформі Zoom, де вирішували конкретні питання дистанційної методології. Ахівці іноземної філології освоювали навчальну програму тренінгу із методології онлайн-навчання, модель навчального плану онлайн-курсу, методику навчальних онлайн-тренінгів та онлайн-семінарів. Основна увага приділена формуванню комунікативних навиків студентів з акцентом на синхронну взаємодію всіх учасників освітнього процесу в режимі Zoom. Інноваційна методика апробована доктором філологічних наук Денисом Чиком при викладанні практичного курсу англійської мови і порівняльного літературознавства, доцентами Наталією Воронцовою – загальнотеоретичного курсу, лексикології і практичної граматики англійської мови, Ольгою Чик – практичного курсу, практикуму з усного і писемного мовлення німецької мови, Орісею Марунько – загальнотеоретичного курсу і теоретичної фонетики німецької мови, доцентом кафедри Інною Клак та іншими викладачами – при вивченні фахових дисциплін.

Про успішне виконання навчальних планів у режимі онлайн свідчить інформація щодо конкретної організаційно-методичної роботи науково-педагогічних працівників інших кафедр. Так, доцент кафедри біології, екології та методики їх викладання Ольга Дух за допомогою систем Zoom, Moodle, Wiber, Messenger провела заняття і тестування з фізіології вищої нервової діяльності, основ здорового способу життя, консультації з написання магістерських і курсових робіт, з підготовки студентських наукових публікацій. Її колега, доцент Неля Цицюра, працювала із студентами в такому ж форматі за навчальними програмами основ природознавства, ботаніки, дендрології, заповідної справи, а старший викладач Олена Тригуба – з ґрунтознавства, агроєкології, фізіології рослин з основами мікробіології та вірусології (вона ж надала консультації з підготовки курсових і бакалаврських робіт). Науковець кафедри Антоніна Гура оригінально організувала практичні онлайн-заняття з методики навчання біології та екології. Доцент Оксана Галаган творчо використала інноваційні технологічні підходи до лекцій з техноєкології, ботаніки, лікарських рослин, де застосувала презентації в Moodle, тестове опитування в Google-формах і залікове заняття через систему Zoom. Із раціональним підходом працює зі студентами над екологічними проблемами старший викладач Оксана Кратко: при вивченні дисциплін екологічного спрямування в лекційних курсах, на семінарах, при керівництві курсовими та бакалаврськими роботами веде листування у Messenger, здійснює презентації та надає матеріали для самостійної роботи у Moodle, а на практичних заняттях і для онлайн-тестів використовує Zoom. У такому ж форматі працюють інші члени кафедри.

В режимі онлайн виконують навчальні плани та програми викладачі кафедри української філології та суспільних дисциплін. Доктор історичних наук, професор кафедри Ірина Скакальська провела відкриту лекцію на платформі Zoom для студентів другого курсу спеціальності «Історія» на тему «Суспільно-політичне життя на Західноукраїнських землях у другій половині XIX століття», на завершення якої запропонувала своїм онлайн-слухачам інтерактивні завдання типу «асоціативної квітки», закликала їх застосувати кейс-метод. Онлайн-лекцію переглянули і прослухали 255 відвідувачів сайту, 39 з яких висловили своє враження від такої інноваційної форми навчання студентів в екстремальних соціальних умовах. Онлайн-лектор зауважила, що дана форма навчального спілкування сприяє вдосконаленню методики науково-педагогічної роботи, збагаченню засобів і прийомів висвітлення навчальної теми і разом з тим спонукає оптимально використовувати академічний час, «розмовляти» з екраном за допомогою телефону, постійно чекати непередбачуваних ситуацій, здійснювати синхронне керівництво навчальним процесом, активно експериментувати, без чого неможливі педагогічні інновації.

Наші фахівці-суспільники спільно з науковцями НУ «Києво-Могилянська академія» брали участь у вебінарі «Як провести сесію онлайн», що проходив у рамках Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні. Учасники вебінару обмірковували форми і типи завдань для екзаменаційного та залікового контролю знань у синхронному й асинхронному онлайн-спілкуванні. Тут також йшлося про критерії оцінювання знань у дистанційному режимі. Викладачі встигли переконали, що карантинні обмеження вплинули на формат спілкування зі студентами, а дистанційна освіта внесла серйозні корективи в дидактику лекційних курсів і семінарських

занять, обумовила необхідність нових комунікаційних технологій, насамперед техніку «діалогу з екраном мобільного телефону». Серйозні вимоги персонально постали перед кожним викладачем: освоїти медіаграмотність, призвичаїтись до нового формату роботи й особливого графіку виконання навчального плану, знаходити нові, нестандартні ресурси, перезавантажити методику викладання, зокрема виробити навик модерування синхронного навчання. У цьому напрямі працюють всі науковці кафедри.

Старший викладач Роман Дубровський за матеріалами прочитаних онлайн-лекцій з української літератури та української мови за професійним спрямуванням здійснює контроль знань студентів на платформі Moodle і веде з ними моніторинговий діалог у програмі Zoom. Його студенти виконують оригінальне творче завдання: вони озвучують визначені фрагменти програмових літературних творів на аудіофайлах з їх наступним творчим літературним аналізом. Його колега по кафедрі, старший викладач Олена Мороз активно працює над матеріалами акредитації низки спеціальностей в онлайн-режимі. Після виконання курсу онлайн-лекцій вона проводить практичні і семінарські онлайн-заняття з філософії та основ філософських знань, де студенти вирішують проблемно-логічні завдання, пишуть філософські диктанти, працюють над тестами, звітують в електронному режимі про опрацьований матеріал.

Не лише освоюється, а й удосконалюється в режимі онлайн методика проведення практичних занять із профільних навчальних дисциплін. Завідувач кафедри педагогіки та психології, доктор психологічних наук Наталія Савелюк у такому режимі провела лабораторне заняття «Психологічні особливості розвитку молодшого школяра», до якого була залучена учениця

Кременецької ЗОШ № 1 ім. Галини Гордасевич Софійка Савелюк. Тож студенти академії і виконали практичні завдання, і попрацювали з тестами, й отримали нагоду поспілкуватися зі своєю майбутньою ученицею як майбутні вчителі. Про ефективність такого заняття свідчить відгук студентки Яни Авдіюк: «Зустріч із четвертокурсницею в онлайн-режимі розбавила нашу навчальну буденність. Навіть через призму камери ми відчули енергію та запал дитини й отримали спектр позитивних емоцій». На онлайн-рахунку кафедри – серія занять на платформі Zoom: лекції з педагогіки вищої школи (професор Олександр Безносюк), інтерактивні лабораторні та семінарські заняття з більшості передбачених навчальним планом дисциплін (доцент Наталія Савелюк, старший викладач Віталій Мартинюк). Особливе значення мав науково-практичний онлайн-семинар «Невизначеність ситуаційна і глобальна: стратегії подолання», модератором якого

виступила аспірант Інституту соціальної і політичної психології НАПН України, психотерапевт Анна Громова. Участь у цьому дистанційному науковому заході брали викладачі та студенти академії, практичні психологи міста і району.

Кафедра теорії і методики дошкільної та початкової освіти (завідувач – доцент Тетяна Фасолько) успішно співпрацює з науковцями інших закладів вищої освіти України й у режимі онлайн. Науково-педагогічні працівники кафедри разом зі своїми колегами із Бердянського ДПУ провели наукову онлайн-конференцію «Комп'ютеризований підхід до навчання дошкільників математики». Організаторів конференції зі сторони університету представляла доктор педагогічних наук, професор Лариса Зайцева, а нашу академію – доцент Ірина Онишук і старший викладач Оксана Доманюк. Члени кафедри провели практичні онлайн-заняття з теорії та методики рідної мови дітей дошкільного віку, з теорії і технології валеологічної освіти, з теорії і методики формування елементарних математичних уявлень дітей дошкільного віку й інших дисциплін, а також консультації у формі онлайн-діалогу з питань виконання ІНДЗ з основ природознавства, методики ознайомлення з природою тощо, де зробили акценти на особливостях електронного оформлення навчальних матеріалів, звернули увагу на дотримання академічної доброчесності у студентських наукових роботах. Науковці кафедри надають оперативну інформацію про роботу зі студентами в дистанційному форматі.

Викладачі мистецьких дисциплін скористалися технічними можливостями платформи Zoom і спільно з фахівцями Відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України провели вебінар «Проблеми дистанційного навчання в умовах пандемії», де обговорили відповідні рекомендації міжнародних науково-освітніх організацій. Модерували на вебінарі професор Людмила Дяченко і наші науковці Ірина Онишук та Олена Павлович. Такий же формат співпраці було задіяно і при підготовці та проведенні онлайн-конференції «Технологія особистісного розвитку дитини «Світ у картинах художників»». Тут йшлося про можливості живопису у формуванні світогляду дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Учасником конференції була старший науковий співробітник НАПН України, доктор педагогічних наук Людмила Шестова. Викладачі фахових мистецьких дисциплін, доценти кафедри Олександра Панфілова, Тетяна Балбус, старший викладач Дмитро Синенський та інші колеги організували онлайн-вивчення творчості Ростислава Глукка й Івана Марчука, дистанційні семінарські заняття з історії українського і зарубіжного мистецтва, практичні заняття з методики образотворчого мистецтва у школі, аналіз творчих робіт у контексті їхньої креативності, а також активно долучилися до оформлення інтерактивної дитячої кімнати спільно з кафедрою теорії і методики дошкільної та початкової освіти.

Ефективно використовує можливості онлайн-навчання викладацький колектив кафедри теорії та методики трудового навчання і технологій (завідувач – доцент Надія Бабій). Вони організовано проводять дистанційні заняття з математичної логіки (професор Афанасій Ломачович), основ математичної статистики (доцент Іванна Саланда), методики навчання інформатики (доцент Олена Фурман), комп'ютерних інформаційних технологій (доцент Надія Бабій), народних ремесел і основ дизайну (доцент кафедри Марія Олексюк), машинознавства (доцент кафедри Ростислав Гарматюк), художнього проектування та методики професійного навчання (доцент кафедри Олександр Омельчук), сучасник технік художньої обробки матеріалів (викладач Ірина Цісарук), рисової геометрії та креслення (доцент кафедри Віталій Цісарук), безпеки життєдіяльності (доцент Степан Шабага), інформаційних технологій, основ інформатики з елементами програмування (старший викладач Ігор Галаган) та інших дисциплін. Викладачі кафедри працюють на платформі Zoom: вони організовують консультації з написання кваліфікаційних і курсових робіт, відео-майстер-класи, заняття-конференції тощо.

Науково-педагогічні працівники кафедр академії продемонстрували, що із застосуванням сучасних інноваційних технологій стає можливим виконання завдань підготовки фахівців і в екстремальних соціальних умовах.

(За матеріалами кафедр)